29. Óheppilegt uppeldi
12 ára barns.

---

4 blöð qto.

Óheppilegt uppeldi 12 ára barns.

Þorsteinn Kristjánsson og Emma Guðjónsdóttir skildu árið
Stjórnarráðið spurði um það   hvort hjónanna ætti að fá yfirráð barnanna.
Barnaverndarnefndin lagði það til,   að móðirin skyldi hafa þau yfir öllum börnunum.
Var sú tillaga þá byggð á því, að maðurinn var drykkfelldur og hrottafenginn.

Síðan var Þorsteinn við og við að fara fram á það, að fá yfirráð yfir <u>eldri</u> dóttur sinni, sem þá var öðrum þræði hjá Vigdísi systur hans, m. a. til að læra að mála á dúka, en barnið var þó til heimilis hjá móður sinni. Nefndin þekkti heimili þessi mjög vel, enda höfðu nefndarmenn, einir sér, eða fleiri saman komið á heimili þessi og vissu, að heimili móðurinnar var í sæmilegu lagi.

Nú varð ekki af því, að Þorsteinn fengi ráðið þessu með eldri dótturina, en fór nú fram á, að fá yfirráðin yfir hinni <u>yngri</u>, og í sama tilgangi. Þetta vildi móðirin þó ekki fallast á, enda gjörði frú Vigdís, systir Þorsteins frá Kroppi, að telpan væri algjörlega á sínum vegum, m. a. vegna afskifta móðurinnar og ónæðis hennar, en hún taldi að hefði miður holl áhrif á dóttur sína. Óvild var þá, og einnig áður milli þeirra Emmu og Vigdísar, svo mikil, að hún nálgaðist hatri.

Kemur því næst að því, að Þorsteinn sækir mál sitt sem fastast og nú fær nefndin fyrirspurn ~~[illegible]~~ um það aftur frá Stjórnarráði, hvað hún leggi nú til með yfirráðin (bréf dags.) Nefndinni var kunnugt um það, að þótt Þorsteinn fengi yfirráð yfir barninu, þá átti það ekki að vera til annars en þess, að hann yrði <u>milliliður til</u> þess, að koma því í framkvæmd, að barnið fengi að njóta góðrar umönnunar hjá Vigdísi og nauðsynlegrar kenslu í áður nefndri grein o. fl. sem móðirin vildi meina henni, en frú Vigdís er listakona hin mesta og valkvendi.
Nefndin skírskotar í fyrra bréf sitt (frá   ) og leggur nú til, að Þorsteinn fái yfirráðin yfir yngri dótturinni og úrskurðar Stjórnarráðið að svo skuli vera.
Með úrskurði þessum fengnum, fer Þorsteinn (   ) og sækir barnið; slær þá í brýnu með þeim hjónum, svo, að móðirin og barnið verða að skilja, sennilega báðar nauðugar, a. m. k. móðirin. Fer nú ýmsum sögum um það, hversu harðneskjulega Þorsteinn hafi farið að við töku barnsins, enda var

hann einn um sig og nam hvorki á förðun hárs eða klæðnaði né barnaverndar
ákefðar við sig, sem eðli sínu ríkt um áhyggjum né brotnum barnsins,
fyrr en allt var um garð gengið.

Við fæðingu móðurinnar, á barnsins fyrsta degi, afgreiðslu hafði
konuð ekki fram og beðið hjúkrunar valdi við þessa athöfn, gjörnu móðurinni
ýmsa á lið með sér, m. a. Ingibjörg (Guðm. Þ. Guðmundsson), hússeigandi fram, en
Emma leigði hjá, Hjörtur Jónsson bílstjóri og konu hans, auk nokkurra annara,
er eigi eigi nöfn á né unnt hverju sinni. Einnig nú eigi á upptalningu
um, hversu hún (Hjörtur og konu hans, o. fl.) en eðlilegt er málið
fornfálegum né móðurinni við sig, enda nú orðið, á fáð hafi áleiðis
öðrum, en þó fari hvorugt og allra síst nýfæddum, sem nú öðlast unda,
en öðrum á leið, einkum var Hjálmar nokkur Þorsteinsson, eiginlega
faðir, en Emma hjá, með „hjúkrunarkonu minnar, hógværu og „hvatabróður".

Þegnar eðlið fór Emma á fund sinn Þórhalli Hjálmari Þorsteinssyni með
heimi, en fæðir að hann fengi aldrei kost til nýrrar heimar, enda hennar óðfúsrar.
Fríða kom Þórhallsdóttir fram í fundinum, en áhvarfið nú þó, að var engum
vafðum háð á að komna. Afgreiðsla (ég) bað hennar, að barnið skyldi hafa öll
lagaleg sambönd við konu sem móður og heimili hennar, þótt fyrir fæðingu
frú Vigdís hefði ákveðið, að þetta skyldi eigi verða nema fæðingu sína stæði sem
barnið, unz allt væri komið í ró og næði aðgæð.

Að vísu hafði frú Vigdís talið lagaskilyrði, að til þess að móðir gæti fengi
að komna heim til annars, væri einhver sú afgreiðsla og fá einhvern fyrir fóstur
sem í fyrsta með sínum, til að hjúkra með, „hjúkra heim" í milli fæðinga og heimil-
anna. Þetta vildi móðurinn fá eigi fallast á, en hann neitaði, að nokkurs samkomu-
lag fengi komist á í þessum efnum, enda viðtöl árangurslaus verða af frú Vigdísi
HM sem lengur leið og úrskurðurinn hafnaði og meira að henni blæddi frá
móðurinnar hendi og málsvara hennar.

Afgreiðslu konu af heimili frú Vigdísar, sem og lækninum Jón Hjaltalín Sigurðssyni,
Magni Júl. Magnús, Jóhann Sæmundsson, og einnig Dr. Björn Ágústsson, er
allir léðu sig á hjálp, ýmist með skriflegum vottorðum eða munnlega, að

Garnins liði vel, það var heilbrigt og andlega hæfi: það eldi aldrei neins hnjóttei eða óhlaðnum áhrifum; hins vegar mun Garnið ekki hafa lært mikið í hvað mun það, hvort það vildi fremur vera hjá móðurinni eða frú Ingólfi, allt eftir því, hvar ábrif þar hæðu hinar kærustu óskir og óvildarmenn manna, heilsugóða fæðu og góðan þroska, hafði á það, en það var ekki laust frú Ingólfi vildi Garna í veg fyrir, og lagði því honum nokkuð á, að Garnið færi úr heimilinu, fyrst um sinn, jafnvel í stóð um nokkurra daga skeið, enda var það því kæið og gat hvorki farið né náð sótt stóð.

Eg ráðlagði frú Ingólfi (í einrúmi) að hún skyldi engan honum leggja á Garnið en hafa það á sínu ábyrgð sjálfrar sín, og var hún því bilfæð; hugði ég það, að allt væri að komast í lag, en mér fór málið fyrir Garna verndarað, sem mun hafa lagt það til, að móðirin fái yfirráðin yfir Garnins og verður því hinn fyrri ábyrgðarmaður að engu gjör. En málið mér fyrir skjómanði í lag (10. marz) hið nýja ábyrgðarmann.

Samið er nú þetta vætt og vil ég nú gjöra grein fyrir minni skoðun: Hvað sé í Garna varðandi hæfni í þessu máli, og hvað hefir hún gjört?

Hún hefir reynt að gjöra allt sitt besta í málinu, eins og skyldan bauð henni: Hún hefir fylgst vel með báðum heimilunum og kynnt sér, og séð um þess, að hann öðlaði ekki fyrir öllu því óhöppum, sem verið hefði um langan

HM tíma eða a.m.k. eðlan hjónin skildu, [illegible] milli feðra og einnig milli feðra frú Ingólfar og Emmu, einkum þó frá hinni síðarnefndu, sem stöðugt virðist hafa verið undir áhrifum sér verri manna, sem vegna tilfinningar vanþekkingar sem og hálfvelgju í ákvarðanatilfinningar og heilaþeiðu í viðfangsefnum dags og uppeldisháttum, hafa fundið sig knúða til, að koma öllu þessu máli í stað og eðlilegum.

Á orðu kvöldinu er hér að ræða um foreldri, sem ól upp fyrrum nefnda konu með "eldum-hjarta-fað var einkunnarorð þess samtíðar - en nú er öll þessi orð í Garni

HM þessu, að sögja má um hana, að hún „eldi það og öldu hjarta, [illegible] ýfinæmi, fjarheitni, harðla lítið og eldi neitt!" Orð er öll þessi orð í Garni sinn, að hún skiptir

ekki vid, ad láta hid magnada hatur, sem á milli þeirra er inn byrdis og hvorstil annar verda til þess, ad barnid er skotskífa þeirra fyrir illkvittnustu skeytum milli þeirra sjálfra og flestra annara, er þó vilja ~~[illegible]~~ reyna ad hjálpa barnin og þeim sjálfum. Þetta eem kjört þau, er þau sjálf velja saklausu barni sínu, og svona er þad nú á tímum med fjölda annara foreldra: þau vilja ekki ad börnum þeirra sé bjargad úr þeirra eigin klóm! þau vilja engin afskifti annara af þeim hafa. Svona er hin dásamada „módurást" mögnud- og mengud um leid.

Annars er þad um frú Emmu ad segja, ad hún vinnur í verksmidju mikinn hluta dagsins (til kl. 5 e. h) og hefir þór minni töll á heimilisstjörn en svo, ad hefpilegt megi telja fyrir 12 ára stúlku barn, á vidhvæmastu og varasamastu aldursskeidi sínu, barn, sem mjög er hætt vid óhallum áhrifum utanad, eigi síst nú, þegar fjöldi barna er þegar á þeirri leid, ad vera hernumin af ~~[illegible]~~ lendum lýdi og innlendum óþokkustrákum.

Mundi þad nú vera fjarri réttri leid, ad barnaverndarnefnd eda adrir regndu ad begja þór ekku barni frá þessum búsifjum og studla ad þór, ad þad fengi adhald nokkurt á rólegu og stjörnsömu heimili, fengi ad lærn eitthvert þarft handverk og verda ad nýtum manni?

Eftir rúmra 50 ára afskifti mín og möll vid börn í ýmsum aldri, á ég bágt med ad skilja þórlíkar „kúnstir", sem þessar: Fái börnin sjálf eigi alveg óbundnar hendur í þór, ad fara sínu fram, þá koma hinir eldri, jafnvel fedur og mædur, sem taka í tanmana og torvelda alla góda vidleitni annara manna til betri áhrifa og umbóta; þá koma þeir ~~[illegible]~~ med magt og miklu valdi og segja:

Hd og mædurnar „Hingad og ekki lengra! Hvad ernd þid ad skifta ykkur af annara manna börnum?

Vid kunnum svo god töll í þessum málum frá uppeldi okkar eigin barna, ad sum þeirra eru þegar „gildir og gódir" starfsmenn í „Letigardinum".

Er þetta eigi neg á steda til þess ad láta valdi þessara og þórlíkra uppellisfrædinga nú tímans?